

Oslo kommune
Bydel Søndre Nordstrand
Bydelsadministrasjonen

SAKSFRAMLEGG

Sakstittel:

Språkopplæring - svar på spørsmål fra Kultur- og oppvekstkomiteen

Saken behandles i:

Bydelsutvalget

Kultur- og oppvekstkomiteen

Møtedato:

27.03.2014

13.03.2014

Utvalgssaksnr.:

Saksbeh: Kristine Ottvik Jensen

Arkivkode:

Saksmappe: 2014/852

1. Problemstilling

Kultur- og oppvekstkomiteen har bedt om at det fremmes en sak for bydelsutvalget om status for norskopplæringen som tilbys innbyggerne i bydelen.

2. Bakgrunn

Språkopplæringen avgrenses av hvem som har lovfestet rett til språkopplæring. Forvaltningen av dette er fundert i Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (Introduksjonsloven), kapittel 4 §17-20 og Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringsloven). Se vedlegg 1 for ytterligere informasjon.

I Oslo Kommune, og dermed bydel Søndre Nordstrand, forvaltes dette ansvaret av Utdanningsetaten. Deres tilbud til de med lovfestet rett til språkopplæring blir ivaretatt av Oslo Voksenopplæring. Innbyggerne i bydelen som faller utenfor den lovfestede retten må enten betale for undervisningen, motta undervisning gjennom frivillige organisasjoner eller være i målgruppen for tilbud som gis når bydelen mottar midler for å gjennomføre tidsavgrensede eksternt finansierte språkstimulerende tiltak.

For å redegjøre for status for norskopplæring som gis til bydelens befolkning er det innhentet tall fra de aktører som står for det offentlige tilbudet i bydelen. Det er innhentet tall fra Oslo Voksenopplæring for å kartlegge antall deltagere som er bosatt i Bydel Søndre Nordstrand. Det er også innhentet tall fra NAV Sosial og deres prosjektbaserte norskopplæringsopplegg finansiert med midler fra Oslo kommune sentralt. Ut over dette kan det også være frivillige organisasjoner og private aktører som gir et tilbud hvor bydelens innbyggere deltar.

Tilbud til de med lovfestet rett:

Fra Oslo Voksenopplæring opplyses det av leder ved Servicesenteret, Torill Brandser, at det per dags dato er 47 elever med bostedsadresse i Bydel Søndre Nordstrand som mottar norskopplæring ved Oslo Voksenopplæring gjennom intro- og kvalifiseringsprogrammet, og da

i hovedsak ved Oslo Voksenopplæring Skullerud. Samtidig opplyses det om at det dessverre ikke føres statistikk over bydelstilhørighet for de øvrige elevene ved Oslo Voksenopplæring. Dette betyr at det ikke er mulig å få oversikt over det totale antallet personer som mottar norskopplæring gjennom Oslo Voksenopplæring, og de som ikke har lovfestet rett faller dermed dessverre utenfor vår oversikt.

Tilbud til de som ikke har lovfestet rett:

Per dato tilbyr språkkurs gjennom NAV sosial, og flere av deltagerne på disse kursene har falt utenfor den ordinære språkopplæringen fordi de ikke lenger har lovfestet rett eller av andre årsaker.

Bystyret vedtok 07.12.11 å avsette 16 mill. kr til bydelene for å stimulere til tiltaksarbeid og /eller finansierte økt aktivitet i kvalifiseringsordningen. I budsjettet for 2014 er avsetningen for 2014 økt fra 16 mill til 22 mill. NAV Søndre Nordstrand søkte i fjor om 2,66 mill. kr for å gjennomføre tiltak hvor man skulle kombinere norskundervisning og utplassering i relevante bedrifter. Bydelen ønsket å ta i bruk alternative metoder for yrkesrettet norskundervisning kombinert med praksis.

Prosjektet ble startet opp i januar 2013 og er organisert under kvalifiseringsseksjonen i NAV-kontoret. Det er ansatt to prosjektkoordinatører som er ansvarlige for driften og utviklingen av prosjektet, og disse samarbeider med sosialkonsulentene om de forskjellige deltakerne.

Målene og målgruppen for tiltaket er formulert slik:

1. Bydelen ønsker at flere brukere skal komme seg ut av en passiv tilværelse, og inn i arbeidsrettet aktivitet.
2. Bydelen har flere langtidsbrukere av sosialhjelp med svært dårlige norskkunnskaper. Flere av disse brukerne har søkt KVP, men tilfredsstillende ikke norskkravet for deltakelse. Bydelen ønsker å kvalifisere brukere til KVP.
3. Det er et mål at noen av deltakerne skal bli i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid. Det være seg heltids- eller deltidsarbeid.

I 2013 er det henvist til sammen 45 personer til opplegget og 29 har fått tilbudet. 22 av disse var kvinner og 7 var menn. 21 av deltagerne hadde barn.

Fem av deltakere var oppe til norskprøver, fire har bestått. Fem deltakere skal avlegge norskprøver i februar 2014. Målet for 2014 er å få flere deltakere ut i arbeidspraksis. Det var få deltakere i 2013 som språklig og helsemessig var klare for å begynne i arbeidspraksis eller jobb. I år er det imidlertid flere aktuelle kandidater. Flere av deltakerne vil realistisk sett kunne bli kvalifisert til andre tiltak, slik som statlige arbeidsmarkedsopplæringskurs (AMO). Derfor forventes både en større gjennomstrømming av deltakere, og at flere deltakere skal ut i tiltak ute hos arbeidsgiver. Det er et mål å prøve ut en ordning hvor flere er i praksis hos en enkelt arbeidsgiver og hvor det samtidig gis norskundervisning for gruppen noen ganger i uken.

Til øvrige innbyggere som ikke har lovfestet rett til språkopplæring, og som ikke er i målgruppen for tilbudet om språkopplæring gjennom NAV, så er alternativene f. eks gratis undervisning gjennom frivillige organisasjoner eller betalt undervisning gjennom private aktører innenfor språkopplæring og Oslo Voksenopplæring.

3. Oppsummering

Innbyggerne i bydelen tilbys språkopplæring gjennom Oslo Voksenopplæring når de har lovfestet rett til dette. Denne ordningen er regulert av Introduksjonsloven og Opplæringsloven. Til innbyggere som faller utenfor den lovfestede retten, og som ikke er i målgruppen for tilbudet om språkopplæring gjennom NAV, gis innbyggerne tilbud gjennom frivillige organisasjoner der opplæringen kan være gratis eller gjennom private aktører og Oslo Voksenopplæring der en kan betale for undervisningen.

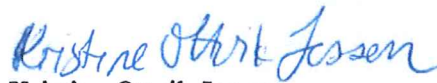
Bydelens forslag til vedtak:

Bydelsutvalget tar saken til orientering

Bydel Søndre Nordstrand, 27.02.2014

Hans Reidar Ness
Bydelsdirektør

Kristine Ottvik Jensen
Fagkonsulent

Vedlegg

1. Kurs i norsk og samfunnskunnskap, gratis eller betale? Brosjyre fra Utdanningsetaten
2. Årsrapport for Yrkesrettet norskopplæringstiltak (YNO) 2013

VEDLEGG 1

Utdanningsetaten Oslo Voksenopplæring Servicesenter Postadresse: Postboks 6033 Etterstad 0601 Oslo Besøksadresse: Karoline Kristiansens vei 8, Fyrstikktorget, Helsefyrtårnet Telefon: 23 47 00 00 E-adresser: www.oslovo.no post@oslovo.no

Kurs i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Hvem kan få gratis kurs?

Kurs i norsk og samfunnskunnskap, gratis eller betale?

www.oslovo.no

Introduksjonsloven

Dette er en forenklet oversikt over reglene for norsk og samfunnskunnskap i introduksjonsloven.

Reglene gjelder for de fleste innvandrere som har fått oppholdstillatelse fra 1.9.2005.

Fra 1.9.2010 kan bare innvandrere med rett eller rett og plikt til opplæring etter introduksjonsloven få gratis opplæring (lovfestet).

Personer med rett og plikt (16-55 år):

- personer som har fått asyl eller opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger og personer med kollektiv beskyttelse
- familiegjenforente med en person i gruppene over
- familiegjenforente med en person med permanent oppholdstillatelse, eller med norsk eller nordisk statsborger

Personer med rett (uten plikt)

Personer som har rett, er i hovedsak personer i rett og plikt-gruppen som er 55-67 år.

300/600 timer?

Innvandrere med rett og plikt eller rett som fikk første oppholdstillatelse

- før 1.1.2012 kan få 250 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap
- fra og med 1.1.2012 kan få 550 timer norsk og 50 timer samfunnskunnskap

Rammer og begrensninger for opplæringen for personer med rett/rett og plikt

De 300/600 timene er gratis i 3 år fra første oppholdstillatelse som gir rett til opplæringen. Mer gratis opplæring har en tidsfrist på 5 år fra første oppholdstillatelse. Andre begrensninger for gratis opplæring er 3000 timer og Norskprøve 3/nivå B1 (med noen unntak).

I Oslo kan all ungdom 16-18 år få gratis norskkurs, uansett om de har rett til opplæringen eller ikke. Dette inkluderer også asylsøkere 16-18 år.

Hvem får ikke gratis kurs i norsk og samfunnskunnskap?

- Personer med midlertidige oppholdstillatelser som ikke gir grunnlag for permanent opphold, som studenter, au-pair, ambassadepersonell mm
- Arbeidsinnvandrere fra land utenfor EU/EØS/EFTA-området og personer med oppholdstillatelse på grunnlag av familiegjeningforening med arbeidsinnvandrere fra land utenfor EU/EØS/EFTA-området, som ikke har permanent oppholdstillatelse
- EU/EØS/EFTA-borgere og familiegjeningforente med EU/EØS/EFTA-borgere, – med unntak

EU/EØS/EFTA - borgere, og personer fra land utenfor EU/EØS/EFTA som er ektefelle, partner eller samboer med EU/EØS/EFTA-borger, er vanligvis ikke omfattet av introduksjonsloven. De har verken rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. De kan få oppholdskort iht. EØS-reglene. De kan evt. få rett og plikt iht. introduksjonsloven hvis de spesifikt søker opphold på grunnlag av familieinnvandring. Se www.udi.no om "Oppholdsrett i Norge for EU/EØS/EFTA-borgere" og "Familiemedlemmer av EØS-borgere".

Har du fått gratis norskkurs før, men får det ikke nå?

Du har hatt rett og plikt (eller rett) før, men

- fristen på 3/5 år har gått ut
- du har tatt 3000 timer
- du har bestått Norskprøve 3
- du er over 67 år
- oppholdstillatelsen din er endret og gir ikke lenger grunnlag for gratis norskkurs
- søknaden din om fornyet oppholdstillatelse er avslått
- søknaden din om fornyet oppholdstillatelse er under behandling, og Voksenopplæringen kan ikke se av dataregistrene om eller når du vil få fornyet oppholdstillatelse
- du har levert søknaden din om fornyet oppholdstillatelse for sent, som gir lenger saksbehandlingstid

Hvis du mener du fortsatt har rett til gratis norskopplæring og kan dokumentere dette, kan du ta kontakt med skolen eller Oslo VO Servicesenter.

Årsrapport for Yrkesrettet norskopplæringstiltak (YNO) 2013

Bakgrunn

Bystyret vedtok 07.12.11 å avsette 16 mill kr til bydelene for å stimulere til tiltaksarbeid og /eller finansiere økt aktivitet i kvalifiseringsordningen. I gjeldende økonomiplan for perioden 2012-2015 er det avsatt tilsvarende midler for hvert år i perioden. NAV Søndre Nordstrand søkte om 2,66 mill kr til å gjennomføre tiltak hvor man skulle kombinere norskundervisning og utplassering i relevante bedrifter. Bydelen ønsket å ta i bruk alternative metoder for yrkesrettet norskundervisning kombinert med praksis.

Organisering av YNO

Prosjektet er organisert under kvalifiseringsseksjonen i NAV-kontoret. Det er ansatt to prosjektkoordinatører som er ansvarlige for driften og utviklingen av prosjektet. Det er avsatt midler til å kjøpe inn eksterne tjenester fra private for å supplere kompetansen kvalifiseringsseksjonen besitter.

Prosjektkoordinatørene samarbeider med sosialkonsulentene om de forskjellige deltakerne. Sosialkonsulentene er ansvarlige for å stille vilkår om deltakelse i prosjektet og prosjektkoordinatørene holder sosialkonsulentene oppdatert om deltakernes utvikling.

Prosjektkoordinatørene rapporterer til seksjonsleder ved VIA kvalifiseringsseksjon den 5. hver måned. I tillegg rapporterer de til prosjektgruppa som består av avdelingsleder ved NAV stat, Kari Mette Monsen, seksjonsleder ved VIA kvalifiseringscenter Kjersti Søyland, seksjonsleder sosialseksjonen Anne Marie Dyrud og avdelingsleder ved Oslo voksenopplæring Skullerud Morten Tandberg.

Mål og målgruppe

1. Bydelen ønsker at flere brukere skal komme seg ut av en passiv tilværelse, og inn i arbeidsrettet aktivitet.
2. Bydelen har flere langtidsbrukere av sosialhjelp, med svært dårlige norskkunnskaper. Flere av disse brukerne har søkt KVP, men tilfredsstillende ikke norskkravet for deltakelse. Bydelen ønsker å kvalifisere brukere til KVP.
3. Det er et mål at noen av deltakerne skal bli i stand til å forsørge seg selv gjennom arbeid. Det være seg heltids- eller deltidsarbeid.

Metodikk og oppfølging av deltakere

YNO startet opp i slutten av januar 2013. Høsten 2012 ble 91 henviste kandidater fra Nav sosial kartlagt og aktuelle deltakere, 33, ble delt inn i to grupper.

YNO startet opp med å kalle inn deltakere som ikke kunne kommunisere på norsk og som måtte lære grunnleggende ferdigheter som alfabetisering/skrive/lese. Vi hadde i forkant kartlagt henviste kandidater fra sosialkonsulentene og vi valgte å kalle inn de svakeste først for å supplere med kandidater som kunne noe når de svakeste hadde tilegnet seg grunnleggende norsk. Til å begynne med bestod gruppen av kun tre deltakere som møtte jevnlig.

Vi fant ut at våre deltakere hadde store helseutfordringer og vi tok dem ut på tur og hadde undervisning mens vi spaserte, samt tilpasset undervisning i klasserommet.

Vi brukte mye tid på å bygge opp deltakers selvtillit og motivasjon. Deltakerne hadde god progresjon og allerede etter tre uker kunne for eksempel en av de som ikke forstod «Hva heter du?» ved oppstart snakke lange setninger på norsk. Hun sluttet å bruke tolk ved samtaler med saksbehandler på nav sosial og lege. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger fra saksbehandlere på nav sosial og de så en tydelig progresjon på deltakerne våre. Vi kalte så inn flere, og innen sommeren hadde vi fjorten deltakere.

YNOs mandat var blant annet å prøve ut ulike læringsstrategier for å se hva som hadde best effekt på våre deltakere. På vårparten var vi i gjentatte samtaler med eksterne aktører som vi ønsket å prøve ut. Sommeren 2013 fikk vi inn lærere fra Mangfold i Arbeidslivet (MiA).

Det var Gunnhild Aakervik som stod for testing av deltakerne og som var ansvarlig for det faglige, men mesteparten av undervisning ble utført av en annen lærer. I tillegg laget vi en plan for undervisning på praksisplass, og en lærer fra MiA utførte denne undervisningen.

Høsten 2013 fikk vi inn suggestopedi-lærer,. Hun hadde intensiv undervisning, med hovedvekt på muntlig trening. Denne undervisningen viste seg særdeles effektiv og nesten samtlige hadde veldig stor språklig framgang. Deltakerne ble samtidig svært motiverte av hennes undervisning. En del hadde overraskende stor framgang og de viste økt interesse og framgang også etter at suggestopedi-undervisningen var fullført. For eksempel hadde tre deltakere som ikke kunne kommunisere på norsk ved oppstart, foredrag for nav ledere etter tre uker undervisning med Barbro.

Etter dette hentet vi inn spesialist fra bedriftsintern opplæring ved Oslo voksenopplæring Skullerud. Han har utviklet en metode som er basert på repetert lesning og helhetslesing. I motsetning til suggestopedien egner ikke denne metoden seg like godt for alle. Vi ble nødt til å lage et eget opplegg for de som var for svake i skriftlig norsk, slik at læreren kunne lage et ensartet opplegg for de gjenværende deltakerne. Alle deltakerne som ble værende i hans timer hadde framgang, noen hadde meget stor framgang.

Det interessante var at den deltakeren med størst framgang i på repetert lesning og helhetslesing, var den samme deltakeren som hadde hatt liten framgang i suggestopedi-timene.

Noe av lærdommen vi kan trekke av dette er at det burde være hensiktsmessig å kombinere suggestopedi og repetert og helhetslesing. Dette fordi suggestopedi-undervisningen har vist seg effektiv til raskt å øke de fleste deltakerens muntlige norsk. Når deltakeren har hatt stor framgang så er det lettere å motivere dem til repetert lesing, som krever noe forkunnskap og krever mer intens jobbing fra deltakerens side. Vi har også lært at ingen av metodene er optimale for alle deltakerne, men godt egnet for mange.

Resultater

I 2013 er det henviset til sammen 45 personer. I løpet av året har 29 fått et tilbud, 22 av dem var kvinner og kun 7 var menn. 21 av elevene hadde barn.

Fem av deltakere har gått over til kvalifiseringsprogrammet, 1 gått ut til høyere utdanning, 1 gått over til voksenopplæringen på grunn av rettigheter, 1 startet på AMO-kurs, 1 gått ut i fødselspermisjon, 2 avsluttet på grunn av psykisk helse, og 2 møtte aldri til undervisning. To har vært i arbeidspraksis og en hadde tilpasset norskundervisning hos arbeidsgiver.

Fem av våre deltakere var oppe til norskprøver, fire har bestått. Vi har fem deltakere som skal avlegge norskprøver i februar 2014.

Tanker for 2014

Vi er meget godt fornøyde med suggestopedi-undervisningen og repetert og helhetslesing. Vi har leid inn suggestoped for 2014, hvor hun skal ha fem bolker med fire undervisningsuker per bolke. Vi kommer til å avtale med henne om hovedfokuset skal være på muntlig eller om vi skal legge inn mer skriftlig trening i hennes timer.

Shahzad og Guro kommer til å ha en del lese og skrivetrening med deltakerne.

Målet for 2014 er å få flere deltakere ut i arbeidspraksis. Vi hadde veldig få deltakere i 2013 som språklig og helsemessig var klare for å begynne i arbeidspraksis eller jobb. I år har vi flere aktuelle

kandidater. Det er flere av deltakerne som realistisk sett kan bli kvalifisert til andre tiltak, slik som statelige arbeidsmarkedsopplæringskurs (AMO). Derfor forventer vi større gjennomstrømming av deltakere og at flere deltakere skal ut i tiltak ute hos arbeidsgiver. Vi ønsker å prøve ut å ha flere i praksis hos en enkelt arbeidsgiver hvor vi kan ha norskundervisning for hele gruppen noen ganger i uken. Dette er realistisk da vi har flere som er på omtrent samme nivå.

Vi legger ved to skriftlige tilbakemeldinger fra deltakere som har vært hos YNO og som nå er i andre tiltak.

Bydel Søndre Nordstrand, 26.2.2014

Guro Fjærvik
Fagkonsulent

Shahzad Ghazanfar
Fagkonsulent

Hei,

Jeg er veldig glad, at jeg har gått på YNO!!

Jeg sier til meg selv mange ganger, at jeg er heldig som fikk den sjansen til å lære norsk igjen.

Først og fremst er det lærerne mine, de var så gode.

De ga meg motivasjon hver dag jeg kom på skolen.

Hvis jeg ikke hadde gode lærere, jeg vil ikke ha lært noen ting der.

Jeg har satt frem mål for meg selv. Det målet var å bli god i norsk både muntlig og skriftlig.

Ved hjelp av de gode lærerne jeg hadde, har jeg nådd målene mine.

Jeg er så stolt av meg selv og lærerne mine.

Bare 5 måneder etter kurset, tok jeg norskprøve 3, muntlig og skriftlig.

I begynnelsen av 2013, hvis noen sa til meg du skal bli god i norsk, og du skal ta norskprøve 3, vil jeg ikke tro på dem.

Men den var mulig fordi YNO!!!

Nå jeg har fått praktisplass.

Tusen Takk kjære Guro og Sashad, alt jeg har lært fra dere bruker jeg nå på veien mot jobb.

Jeg savner dere!!

Hilsen Evelyn A. Nneji

Hei, jeg vet ikke hva skal jeg skrive og hvordan begynner jeg.

Men jeg ønsker å si noe om min opplevelse der med yno.

Jeg begynte i slutten av mars 2013 med Shahzad og Guro .

Og på den tiden jeg kunne ikke snakke et eneste ord ,

jeg forstår mye av ordene, men kunne ikke levere den ut pluss ingen grammatik.

Men jeg tror måten lærerne mine lærte meg var fantastisk.

Det var ikke bare en vanlig norskkurs. Det var mye mer en det.

Vi hadde mange aktiviteter sammen ,det var også en grunn til at jeg lærte så fort.

De støttet og encouraged me alot.

I høst tok jeg norsk prøve 2. og jeg fikk bestått.

Vi hadde noen andre lærere også som ga meg noen god guidance too.

Som jeg var veldig nysgjerrig og motivert til dette hele lærings prosessen.

Og lære norsk var mitt mål.

Og jeg really satt pris på at jeg fikk sjansen der med yno, fordi jeg ikke hadde noen fri rett for noen kurs der ute.

Og jeg hadde en wonderfull opplevelse. Shahzad og Guro var alltid der når jeg trengte hjelp,
De virkelig jobber hardt for andre.

Hilsen
Amina.